

DRZEWA — POMNIKI PRZYRODY
UPAMIĘTNIAJĄCE POWSTANIE STYCZNIOWE Z 1863 R.

Bardzo interesujące doniesienia o drzewach — pomnikach przyrody związanych z historią Powstania Styczniowego na Mazowszu i Podlasiu pióra C. Łaszka zamieszcza „Chrońmy Przyrodę Ojczyzną” nr 5/1979.

„W rejonie miejscowości Józefów, na zachód od Żyrardowa, w oddziale 164 nadleśnictwa Skierniewice, obok torów kolejowych linii Warszawa—Koluszki rośnie dąb szypułkowy, zwany „Dębem Oznaczonym Krzyżem”. Drzewo to posiada wycięty w korze duży, malowany na czarno krzyż. Obwód jego pnia wynosi 3,50 m, górne konary są już suche, tylko kilka dolnych konarów zieleni się pośród koron otaczających go młodych sosen. Według tradycji ludowej krzyż został wycięty na pamiątkę poległych w pobliżu powstańców i jest przez okoliczną ludność co kilka lat odnawiany. Przekazy historyczne potwierdzają podania ludowe. W tym bowiem rejonie,

na terenie rozległej niegdyś Puszczy Bolimowskiej, toczył zwycięskie walki Jeziorański. Po jego odejściu w Opoczyńskie, pozostała w lasach słabo uzbrojona partia Stroynowskiego, która została całkowicie rozbita przez wojska zaborcy (...).

Na północ od Sokołowa Podlaskiego, w kompleksie leśnym Przeździatka, w oddziale 191 i, na małej polance rośnie dąb szypułkowy, zwany „Dębem Powstańców”. Obwód jego pnia wynosi 4,20 m; wysokość drzewa dochodzi do 25 m. Dąb został ogrodzony przez miejscowych leśników drewnianym płotkiem. Obok dębu można dostrzec zarysy dużej, zbiorowej mogiły, na której stoi drewniany krzyż. W mogile spoczywają powstańcy polegli w bitwie, jaka rozegrała się nieopodal na tzw. „Siwym Bagnie”. Zarówno dąb jak i miejsce spoczynku poległych powstańców znajdują się pod troskliwą opieką leśników (...).

W zasięgu trasy podmiejskiej wycieczki z Warszawy znajduje się stara sosna, zwana „Sosną Żalobną”, rosnąca na skraju lasu obok wsi Górki w Kampinoskim Parku Narodowym. Ta 300-letnia sosna posiada do chwili obecnej wrosnięte haki, na których wieszano schwytanych powstańców. W tym bowiem rejonie uległ przewadze wroga oddział rotmistrza Remiszewskiego, składający się z młodzieży warszawskiej. W bitwie stoczonej 14 IV 1863 r. oddział ten został całkowicie zniszczony, na placu boju pozostało 72 zabitych i rannych powstańców. Sosna znajduje się pod opieką służby leśnej Kampinoskiego Parku Narodowego”.